

Haziran 2022

ANONİM ŞİRKET YÖNETİM KURULU ÜYESİNİN İBRASI DAVASI

(Bu makale 13 Haziran 2022 tarihinde Av. Dr. Umut Kolcuoğlu'nun Dünya Gazetesi'ndeki Hukuk Notları başlıklı köşesinde yayımlanmıştır.)

Anonim şirketin yönetim ve temsil organı yönetim kuruludur. Dolayısıyla şirketin yönetim ve temsilden doğan sorumluluk da yönetim kuruluna aittir. Türk Ticaret Kanunu'nun 553. maddesi yönetim kurulu üyelerinin, kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal etmeleri halinde hem şirkete hem pay sahiplerine hem de şirket alacaklılarına karşı verdikleri zararlardan sorumlu olduklarını düzenliyor.

İbra kararı ile genel kurul, yönetim kurulu üyelerinin ilgili hesap dönemindeki işlem ve faaliyetlerini onaylıyor ve böylelikle anonim şirketin, yönetim kurulu üyelerine karşı ilgili hesap dönemine ilişkin tazminat davası açma hakkı ortadan kalkmış oluyor. Şirket genel kurulunun ibra kararı, ibranın kapsadığı açıklanan maddi olaylara ilişkin olarak, şirketin, ibraya olumlu oy veren ve ibra kararını bilerek payı iktisap etmiş olan pay sahiplerinin dava hakkını kaldırıyor. Diğer pay sahipleri ise ibra tarihinden itibaren altı ay içerisinde dava açabiliyor. Ayrıca, şirket alacaklısı olan üçüncü kişilerin dava açma hakkı ibra kararından etkilenmiyor.

İbra, genel kurul toplantısı sırasında, yönetim kurulu üyelerine ilişkin ibra kararı alınması ile (açık ibra) sağlanabileceği gibi, hesap dönemine ait bilançonun onaylanması ile de (örtülü ibra) sağlanabiliyor. Genel kurulun, yönetim kurulu üyelerini ibra etmemesi de karşımıza yine iki şekilde, genel kurulun ibra etmeme yönünde açıkça karar alması veya genel kurulun ibraya ilişkin hiçbir karar almaması şeklinde çıkabiliyor. Genel kurulun ibra etmeme yönündeki kararına karşı, yönetim kurulu ve kararların yerine getirilmesi kişisel sorumluluğuna sebep olarsa yönetim kurulu üyelerinden her biri, ilgili kararın kanuna veya esas sözleşmeye ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olduğu gerekçesiyle, iptal davası açabiliyor.

Ayrıca, kanunda açık bir düzenleme olmasa da doktrin ve uygulamada, yönetim kurulu üyelerinin hukuki menfaatlerinin bulunması nedeniyle, genel kurulun haksız yere ibrayı reddetmesi halinde şirkete karşı ibra davası açabilecekleri kabul ediliyor. Yönetim kurulu üyelerinin şirket tarafından aleyhlerine açılacak bir sorumluluk davası tehdidi altında olmaları veya itibarlarının zedelenmesi hallerinde, yönetim kurulu üyelerinin hukuki menfaati bulunuyor. Dolayısıyla, genel kurulda ibraları reddedilen yönetim kurulu üyeleri, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirdikleri ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyararak gözettikleri iddiası ile ibra davası açabiliyor.

Esas sorun, anonim şirket genel kurulunun ibra etmeme yönünde açıkça bir karar almadığı, ibra konusunu gündemine taşımadığı ve ilgili hesap dönemine ait bilanço onaylamadığı hallerde karşımıza çıkıyor. Doktrinde bir görüş, genel kurulun ibraya ilişkin herhangi bir karar almaması halinde de yönetim kurulu üyelerinin şirkete karşı ibra davası açabileceğini savunuyor. Bu görüşün gerekçesini, şirketlerin her yıl olağan genel kurul yapma ve olağan genel kurulun gündeminde ibra konusunu bulundurma yükümlülüğü oluşturuyor. Yargıtay uygulamasına göre ise ibra edilmeyen

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

İlgili yönetim kurulu üyesi, ancak genel kurulca ibra etmeme kararı alınması üzerine ibra davası açabilir.

Genel kurulun ibra etmeme yönünde bir karar alması halinde, yönetim kurulu üyelerinden her biri üç aylık hak düşürücü süre içerisinde iptal davası açabiliyor. İbra davası ise bir menfi tespit davası niteliğinde olduğu için, kural olarak, yönetim kurulu üyelerinin ibra davası açmaya ilişkin hakları belirli bir süreye tabi değil. Başka bir deyişle, tespiti istenen fiili durum devam ettikçe, ibra edilmeyen yönetim kurulu üyesi dava açabiliyor. Yargıtay ise bazı kararlarında, sorumluluk davası ve ibra davası arasında ilişki kuruyor. Yargıtay'ın, sorumluluk davası açmaya ilişkin zamanaşımı geçmiş ise yönetim kurulu üyesi aleyhine sorumluluk davası açılması riski olmayacağından, ibra edilmeyen yönetim kurulu üyesinin ibra davası açmakta hukuki menfaatinin olmadığını belirttiği kararları mevcut.

Sonuç olarak, mevzuatta açıkça bir düzenleme olmasa da doktrin ve uygulamada, yönetim kurulu üyelerinin hukuki menfaatlerinin bulunması nedeniyle ibra davası açabilecekleri kabul ediliyor. Yargıtay, davayı değişik açılardan hukuki menfaat süzgecinden geçiriyor. Dolayısıyla, ibra davası açmadan önce, hukuki menfaat konusuna önemle dikkat edilmesi gerekiyor.

İLETİŞİM

Av. Dr. Umut Kolcuoğlu

ukolcuoglu@kolcuoglu.av.tr

Av. Ilgın Burçay Duran

ibduran@kolcuoglu.av.tr